

Sten Edgar Staxäng: Begravningstal över Lasse Brandeby

Talare

Sten Edgar Staxäng
Präst

Datum

12 december 2011

”Livet är det konstigaste jag varit med om”. Så har Lasse sett på sitt eget liv. Så ser vi också på hans liv. Man undrar förstås hur han kunde bli så älskad av alla, att han gick hem överallt, i stugorna, i salongerna. Enkelt, okomplicerat, han kom alla väldigt nära. Hans unika humor, något nytt, oförargligt, avslöjande, vi kände av det som är förvirrande, underligaste frågor, som ingen förut har frågat eller tänkt, ”hur lägst har du hoppat”. En härlig drift med pedagogiken, Lasse var ju lärare, och med oss som människor. Kurtan finns i varje människa. Nya skrattmuskler aktiverades, det var nytt, precis som en gång Povel Ramels Knäpp upp eller Galenskaparnas Macken. Varmt, mänskligt, aldrig elakt. Improvisationer, spontant, men grundligt förberett! Och inte att förglömma Arnes roll som en del i upplägget. Det var humor, absolut humor, den finaste egenskapen Gud har skapat hos människan. Vi skrattar, för någon vågar, vi skrattar och känner igen, vi skrattar och lever bort en stund, vi skrattar så vi gråter. Men Lasse var mycket mer. Jag vet att hans hem med Unni och Ninni var ett öppet hem för alla, som hade det svårt. De hade på olika sätt och under olika tider ett hade starkt patos för människor, de små i samhället, de som behövde tas emot, vare sig de kom nära ifrån eller från andra länder, det räckte med att de behövde hjälp och engagemang och rättvisa. Där betydde ni oerhört mycket. Många av dessa känner stor tacksamhet mot er i dag. Men ni hade också en öppenhet inför alla vänner, som kom att gästa hemmet, det var fest och glad stämning. Men också den gemenskap och betydelse i hans skapande av artisteri inte minst beroende av varandra under de många åren. Där fanns sidor som lockades fram och kom till sin rätt, och som nu fick ytterligare näring i hans personlighet. Man kan komplettera varandra på många sätt. Ni skall veta att ni betydde väldigt mycket för Lasse under olika tider, och han betydde mycket för er. Lasse var en orolig själ, en människa, som var frågande inför livet, ”det konstigaste”. Anna, hans absoluta närmaste vän, med henne den djupaste gemenskap. Anna kommer själv att berätta om det om en stund. De hade djupa samtal om livet, nuvarande och om det som kommer. Han ville så gärna

identifiera sig med vad du trodde och tänkte. Lasse fick ju med sig av de frågorna från sitt hem, en förankring, ifrågasatt kanske, men som alltid finns med i livet. Det var Du Anna, som gärna uppehöll dig med det samtalet med Lasse. Han älskade dig. Han ville nog dela det med dig, luta sig mot dig. Och vad som rör sig i en människas inre är alltid fördolt för oss, allena Gud vet. Vi har alla ett eget rum. Tomas Tranströmer talar i en dikt om Nikodemus, människor, de som kommer om natten till Jesus: ”Nikodemus på väg, till Adressen. Vem har Adressen? Vet inte. Men det är dit vi går”. Det finns många som i dessa dagar har berättat om Lasse. Jag vill gärna citera några ord ur den floran: ”Det fanns något grundläggande medmänskligt i Lasse Brandeby. Både kollegor och nära vänner vittnar alla om hans värme, nyfikenhet, hans godhet och milda omsorg över alla som kom honom nära. Han var en representant för den varma humorn.” Det är många, främst familjen, alla barnbarnen älskade han och de honom, alla släktingar, alla vänner när och fjärran som i dag sörjer, att Lasse inte längre är kvar, hans person och vad han ”spelat” för roller i olika sammanhang. Jag undrade ett tag vem Mozart var, kanske en speciell komposition eller avlägsen släkting. Nej, ändå mera personligt, kanske ger ifrån sig annan ton, men älskad av Lasse och måste vara med här i kyrkan i dag. För även Mozart sörjer. Första gången jag fick kontakt personligen med Lasse var, när jag inbjöd honom till samtal i Strömstads kyrka. Vi talade om livets mening. Det viktigaste för honom var familjen. Det var livets mening. Det betydde inte att det kunde finnas både det som var meningsfullt i den eller mindre betydelsefullt och eller med problem. Så ville jag komma in på frågan om Gud. Jag tog fram en triangel, symbolen för treenigheten. Jag frågade Lasse: ”Vad tänker du på när jag visar denna?” ”GUDRUN” svarade han blixtnabbt. Jag blev liksom ställd några ögonblick: ”De tre första bokstäverna i så fall, GUD”, svarade jag. Så kunde vi samtala om bådadera, människan och Gud. Andra som funnits med i min kyrka, och som också deltog där, men som nu är borta. Bland andra, Per Oskarsson, Ivo Cramér, och Kent Andersson, stora personligheter och märkliga artister. Jag har alltid haft en fäbless för människor, som haft det svårt med tron, som tvivlat, Kent uttryckte det: ”det bråkar i min hjärna”. Jag ville gärna veta hur de tänker, vad de kan ge mig för perspektiv på livet, de som inte tror precis som jag. Vad kan de ge mig för dimensioner, vad kan jag förmedla till dem. Dit hörde Lasse. Och jag vet att Kent och Lasse tyckte mycket om varandra och samarbetade bland annat på Aftonstjärnan. Jag skall läsa en av hans monologer senare i programmet, som säkert också är vad Lasse kände. Det är samma själ som talar i den! Lasse kom den gången gärna till kyrkan i Strömstad, han sade till och med, att det var djärvt att be honom komma. Jag

har bara velat nämna detta för att ytterligare ge en bild av Lasse. Lasse älskade livet, han ville fortsätta leva, han vill fortsätta att vara till för människor. Nu får minnet av honom, gemenskapen med honom, vara som en fortsättning av våra egna liv, det som roar det, men även fördjupar det. I bibeln står det: "Allt har sin tid, en tid för födelse, en tid för död, en tid för att plantera, en tid för att rycka upp, en tid att gråta, en tid att le, en tid för att dansa." När döden gör sig påmind, är det nästan alltid oväntat och överkligt. Det är jättesvårt att räkna med det. I skapelsen ligger alltid att man vill leva. Det är magiskt att uppleva det sista andetaget. Plötsligt är 66 år avslutade. Ett hjärta som klappat mer än ett halvt sekel. Strax skall vi sjunga Evert Taubes psalm: "Ja, vem har sagt att just du skall ha hörsel och syn ... Så länge skutan kan gå, så länge hjärtat kan slå, så länge solen den glittrar på böljorna blå". Maria Wine ser det så: "Också denna dag är i morgon en dröm. En dröm som seglar bort lika alla andra. Och fruktar en stund, då min älskade seglar bort på drömskeppet. Och jag kan inte nå honom med mina armar." Men man kan se på sorgen på olika sätt. Harry Martinsson hjälper oss att se hur glädjen och sorgen hör ihop som syskon: "Varje djup sorg har glädjen till föremål. Tappa inte bort denna riktning. Låt inte sorgen glömma sitt ärende, Sorgen är den djupaste ära som glädjen kan få." Livet är så allsidighet, nästan det "konstigast jag levat". Livet består ju av fritid och arbete, av ungdom och ålderdom. Motgångar, framgångar. Men livet är inte möjligt utan sorgen. Visst vi har förlorat en viktig del av vårt liv, när inte Lasse längre finns här hos oss. En del av vår värld tillhör nu det förgångna. Men ändå påtagligt finns han där, när livet går vidare. Vi vet att det blir annorlunda, men det kommer nya värden, en ny dimension, nya möjligheter, nya upplevelser, nya möten med människor, och det fördjupar vårt liv. Ofta kommer vi att dra oss tillbaka och meditera vad vi hade gemensamt. Man behöver ett rum för stillhet och begrundan. Precis som jag som barn behövde min koja eller kröp under täcket. När jag var olycklig och ledsen. Det kommer att ge mig trygghet, harmoni och framför allt tacksamhet mot en människa, som betytt så mycket. Tack för att sorgen avtar och för att jag åter kan glädja mig över livet, tack för det liv som återvänder, att nya glädjeämnen ges oss. Vi får göra Anna Greta Wides ord till våra: "Min enda bön är min riktning, att vara stilla, att tåga stilla, vänd mot dig. Det är något med döden som inte är övertygande, Som när våren kommer för tidigt. Eller när svaret går före frågan. Eller när musiken slutar på dominanten och efterlämna en svävande väntan." Den libanesiske kristne filosofen Kahlil Gibran säger så här om livet och döden i sin bok Profeten, en bok spridd över hela världen: "Ty liv och död är ett, liksom floden och havet är ett. Ty vad är att dö annat än att stå naken i vinden och smälta in i solen? Och vad är att upphöra

att andas än att frigöra andedräkten från dess rolösa vågrörelse och låta den stiga uppåt och vidgas och söka Gud, fri från alla hinder. Endast då ni dricker ur tystnadens flod, skall ni verkligen sjunga. Och då ni nått bergens topp, skall ni börja bestigningen. Och då jorden kräver era lemmar skall ni i sanning, DANSA!”Gunnar Ekelöf säger så kort och meningsfullt: ”Evighet finns för den fattas oss.” Är det inte så för var och en av oss, livet är långt ifrån fullkomligt. Det livet återstår i en annan tillvaro.Och så ur kärlekens lov i Nya testamentet: ”Ännu ser vi en gåtfull spegelbild; då skall vi se ansikte mot ansikte. Ännu är min kunskap begränsad; då skall den bli fullständig som Guds kunskap om mig. Tro, hopp och kärlek, dessa tre, men störst av dem är kärleken”. Det tillsammans gör att livet är värt att leva, men också värt att lämna. För ett ännu obegripligare liv! det konstigaste!Jag vill sluta med ord som betytt mycket för mig och många som jag samtalat med är från Apostlagärningarna. Det är det från det berömda talet av Paulus på areopagen i Aten:Det har han gjort för att de skulle söka Gud och kanske kunna treva sig fram till honom – han är ju inte långt borta från någon enda av oss. Ty i honom är det vi lever, rör oss och är till, som också några av era egna skalder har sagt: Vi har vårt ursprung i honom. Jag tror att det också gällde Lasse. Amen.

Taggar

2010-tal, 2011, Hyllningstal, Man, Minnestal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/sten-edgar-staxang-begravningstal-over-lasse-brandeby>